

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie 23.05.2024 nr 2-2/1450-1,
MKM/24-0529/-1K
Meie 20.06.2024 nr 1.1-11/2420-2

Soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste seadus

Austatud sotsiaalkaitseminister

Rahandusministeerium kooskõlastab soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste seaduse eelnõu järgmiste märkustega.

1. Eelnõu § 9 lõikega 4 sätestatakse ministeeriumitele enda ja oma valitsemisala asutuste kohta § 9 lõikes 1 sätestatud edendamiskohustuse täitmise kohta ülevaate esitamise kohustus riigieelarve seaduse (edaspidi *RES*) § 33¹ lõike 5 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määruses sätestatud tulemusaruandes. Rahandusministeerium ei nõustu sellise kohustuse sätestamisega tulemusaruande osana järgmistel põhjustel.

- 1.1. *RES* § 20 lõike 5 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 19.12.2019 määruse nr 117 „Valdkonna arengukava ja programmi koostamise, elluviimise, aruandluse, hindamise ja muutmise kord“ kohaselt toimub valdkonna arengukava aruandlus tulemusaruandluse raames programmide ja vajaduspõhiste hindamiste kaudu (§ 4 lg 2). Vähemalt üks kord arengukava perioodi jooksul (hiljemalt kolm aastat enne kestuse lõppu) hinnatakse ka valdkonna arengukava elluviimist (§ 4 lg 3). Programmi aruandlus toimub Vabariigi Valitsuse 19.12.2029 määruse nr 112 „Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord“ (edaspidi *RES-RE kord*) kohaselt.

RES-RE korra kohaselt koostatakse tulemusaruanne tulemusvaldkonna (*TUV*) ja programmide eesmärkide saavutamise ning nendega seotud eelarveliste vahendite kasutamise kohta lõppenud eelarveaastal. Tulemusaruanded on sisendiks eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja riigi majandusaasta koondaruande koostamisele ning riigi pikaajalise arengustrateegia tegevuskava uuendamisele (§ 14).

Tegemist on tervikliku süsteemiga, kuhu võrdõiguslikkus valdkonnana peaks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi alla samuti sobituma: arengukava – *TUV* – programm jne. Seda kõike seiratakse tulemusaruandlusega. Teiste

ministeeriumite puhul ei ole aga tegemist poliitika kujundamise valdkonnaga. Nende jaoks on võrdõiguslikkus kaasuv üldine teema, millega peaks arvestama nagu peaks kõik arvestama ka keskkonnasäästlikkusega, energiasäästlikkusega, eelarvahendite kokkuhoiuga, nutikate lahendustega, isikuandmete kaitsega jne.

Programmi tulemusaruande kohta on RES-RE korras ka sätestatud, mida selles kajastatakse (§ 15) ning sellest on otseselt näha, et kõik andmed on seotud TUV-de ja programmidega (ja mis peaksid lähtuma vastava ministeeriumi valdkondadest). Nagu määruse pealkiri ja reguleerimisala (§ 1) ütleb, on tegemist riigieelarve seadusest tuleneva aruandega ning selle eesmärk on lühidalt öeldes riigieelarve vahendite kasutamise seire lähtudes tegevuspõhisest vaatest (§ 14 lg 1) ning tulevaste tegevuste ja eelarvete planeerimine (§ 14 lg 2).

1.2. Riigikogu poolt riigi pikaajalises arengustrateegias Eesti 2035 kinnitatud strateegilised sihid ja aluspõhimõtted hõlmavad endas horisontaalseid põhimõtteid sooline võrdsus, võrdsed võimalused ja ligipääsetavus. Samuti püüdlust regionaalselt tasakaalustatuma arengu suunas ning keskkonna ja kliima aspektide arvestamist läbivalt kõigis poliitika valdkondades. Nimetatud väärtuste suunas püüdlust tuleb hinnata ühtsetel alustel ning seda saab teha läbi Eesti 2035 näitajate. Eesti 2035 näitajad „soolise võrdõiguslikkuse indeks“, „hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“ ning „ligipääsetavuse näitaja“ võimaldavad anda aru, kuidas iga ministeerium oma valitsemisalas toetab ja edendab soolist võrdsust ja võrdseid võimalusi. Tulemusaruanne kajastab Eesti 2035 sihtidesse panust ning annab ülevaate aluspõhimõtete hoidmisest. Soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste arenguid saab strateegia Eesti 2035 aluspõhimõtte näitajatega seotult tulemusaruandes paremini välja tuua, aga neid ei saa aruandluse mõttes vaadelda eraldi.

Seega programmi tulemusaruanne ei ole see koht, kus asutused peaksid hindama oma tegevusi lähtudes soolisest võrdõiguslikkusest, kuna see ei ole seotud tulemusaruandluse eesmärgiga ja viiks selle tuuma mujale. Antud seire jaoks on mõistlik kasutada näiteks VAK juhtkomisjone.

1.3. Eelnõu § 32 lg 1 p 3 kohaselt esitab võrdsusnõukogu käesoleva seaduse § 9 lõike 4 alusel antud ülevaadete põhjal Vabariigi Valitsusele regulaarselt ülevaateid kohustuste täitmise kohta ning teeb ettepanekuid valdkondlike arengukavade ja programmide muutmiseks. Isegi kui eelmistes punktides toodud märkuseid mitte arvestada, ei selgu eelnõust ega seletuskirjast, kuidas need aruanded võrdusnõukoguni jõuavad. RES § 33¹ lõike 5 alusel kehtestatud määrusest tuleneb, et tulemusaruanne esitatakse Rahandusministeeriumile ja Riigikontrollile. Eelnõuga RES-i ega viidatud määrust kavas muuta ei ole.

2. Eelnõu § 24 lõikes 4 sätestatakse voliniku ja tema kantselei tegevuse detailne finantseerimise regulatsioon. Rahandusministeerium ei poolda rahastamise nii täpset kirjeldust eriseaduses (kuidas riigieelarves üht või teist rida peaks esitama), sest pole teada, kuidas riigieelarve detailsus võib muutuda ja kui see muutub, on vaja ka eriseadust muuta. Ka seletuskirjas märgitud põhjenduse „sõltumatuse tagamiseks“ kajastamine võib muutuda. Eelnevast tulenevalt eelistame abstraktsemat sõnastust „finantseeritakse riigieelarvest“.

3. Eelnõu § 25 lõike 4 kohaselt nimetatakse volinik ametisse viieks aastaks. Samamoodi on voliniku teenistustähtaeg sätestatud ka avaliku teenistuse seaduse (ATS) § 23 lõike 2 punktis 6. Sarnase regulatsiooni kahekordse kehtestamise vältimiseks teeme ettepaneku täiendada eelnõu § 34 uue punktiga, millega tunnistatakse kehtetuks ATS § 23 lõike 2 punkt 6. Kui selline muudatus eelnõus tehakse, tuleb muuta ka sama paragrahvi punkti 1 ning jätta sealt välja ATS § 23 lõike 2 punkt 6.
4. Palume täpsustada eelnõu §-s 25 sätestatud voliniku valimise regulatsiooni. Lõike 1 kohaselt kuulutatakse voliniku ametikoha täitmiseks välja avalik konkurss ning sama paragrahvi teise lõike järgi korraldab konkurssi ministri moodustatud voliniku valiku komisjon. Eelnõus ega seletuskirjas ei ole täpsustatud, kas sellisele konkursile laienevad ka ATS §-de 16-20 nõuded. Palume seletuskirjas täpsustada, kas ja millises ulatuses kohaldatakse voliniku valimise konkursile ATS-is sätestatud nõuded.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mart Vörklaev
rahandusminister

Elo Piksarv 5982 5069
elo.piksarv@fin.ee

Ingrid Niid 5885 1359
ingrid.niid@fin.ee

Elis-Ketter Mürsepp 5304 5154
elis-ketter.muursepp@fin.ee

Agnes Peterson 58851301
Agnes.Peterson@fin.ee